PRAMEŇ

Časopis gréckokatolíckych seminaristov • Ročník XXV • Číslo 3

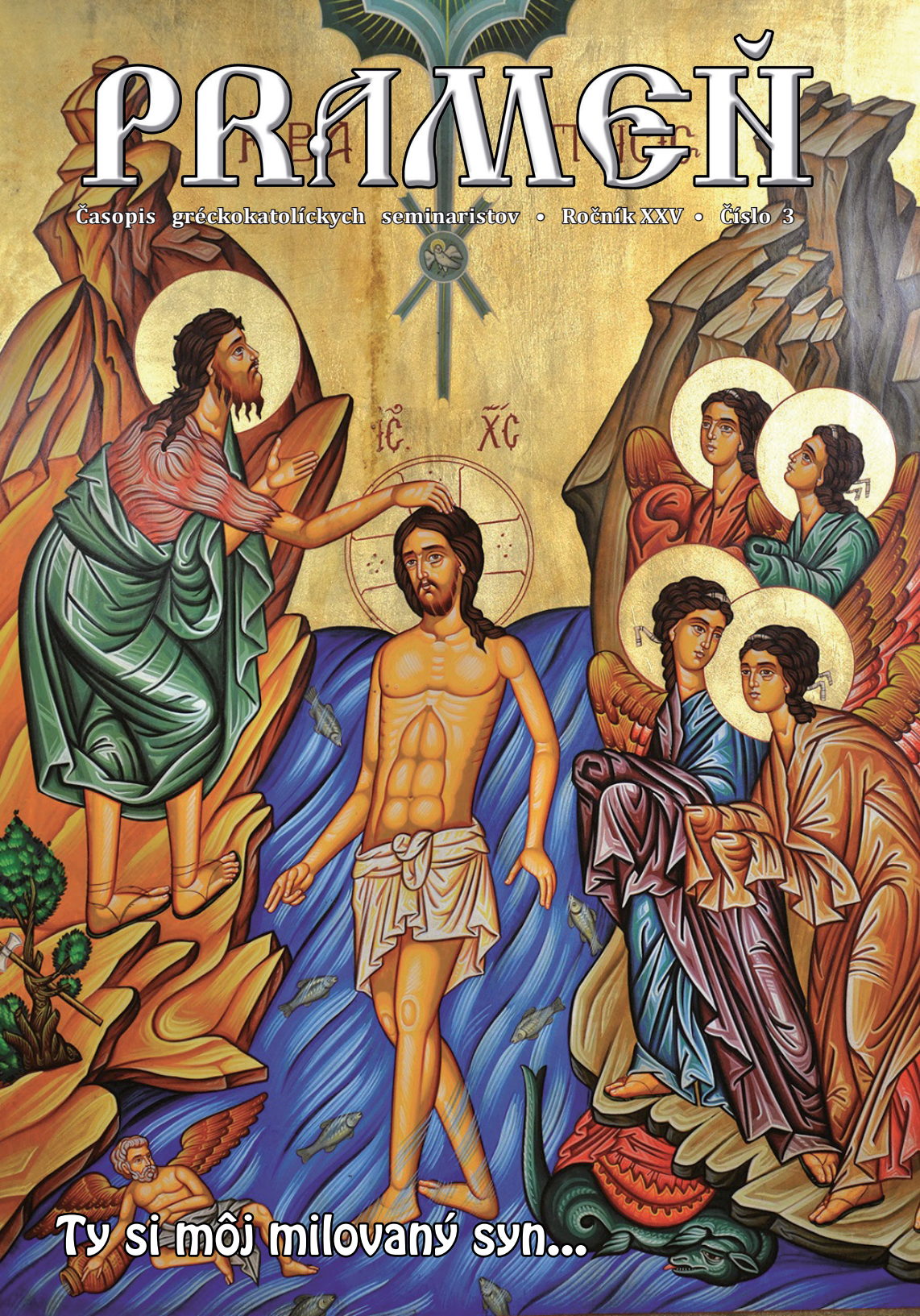

Ty si môj milovaný syn...

S RADOSŤOU VÁM OZNAMUJEME

Christos raždajetsja!

Prajeme pokojné prežitie sviatkov Kristovho narodenia v rodinnom kruhu pri štedrovečernom stole.

Redakcia časopisu Prameň

Najkrajšie Vianoce,
aké tu boli...

Drahí čitatelia časopisu Prameň,

opäť sa vám dostáva do rúk vianočné vydanie nášho bohosloveckého časopisu Prameň. Predpokladám, že nielen vyššie spomenutý hit, ale aj mnohé ďalšie tradičné vianočné pesničky počúvate v rádiách a obchodoch už od konca Dušičiek. Ľahko sa stane, že sa človek vianočnej atmosféry preje, a jeho sviatky sa končia, v tom najlepšom prípade, prikázaným sviatkom 26. decembra. Niekedy už aj skôr.

Pravdepodobne ste už zbadali obálku, na ktorej chýbajú tradičné vianočné ikony alebo zimná scenéria. Toto číslo tentoraz venujeme trocha netradičnej, ale aktuálnej sviatočnej tematike – Bohozjaveniu, sviatku Kristovho krstu v Jordáne. Ako sa dozviete v článkoch, kedysi sa sviatky Vtelenia a Krstu neoddeľovali tak, ako ich máme oddelené v súčasnosti – dvanásťdňovým intervalom. Spolu s návštevou pastierov a mudrcov z Východu boli považované za *Teofániu – Zjavenie Boha* ľuďom na zemi, či už v skrytosti Betlehema, alebo vo vodách Jordánu.

Na krst nadviažu aj ďalšie články vrátane predstavenia celku iniciačných sviatostí.

Taktiež si môžete prečítať rozhovor s otcom Vladimírom, ktorý s nami prežil svoje prvé Vianoce vo funkcii rektora seminára.

V mene celej redakčnej rady vám prajem, aby ste zakúsili to skutočné čaro Vianoc, ktorým je narodenie Krista v našich srdciach. Zároveň vám prajem skutočne najkrajšie Vianoce prežité v kruhu najbližších.

Richard Fučko

šéfredaktor časopisu Prameň

KRATKE SPR Z

Úvodné dni nového roka kňazskej formácie 11. – 14. septembra 2019 sme prežili duchovnou obnovou. Jej jednotlivé body pripravil páter Jozef Šuppa SJ, moderátor Domu sv. Ignáca v Prešove a exercitátor.

O týždeň neskôr, 21. septembra, sme sa vybrali do Bratislavy, aby sme svojou účasťou podporili tretí Národný pochod za život. Mali sme čas na obhliadku hlavného mesta i na spoločný sobotný program v Inchebe. Nedeľu sme začali taktiež v Inchebe účasťou na spoločnej svätej omši.

Koncom septembra sme využili priaznivé počasie a odohrali tradičný imatrikulačný zápas medzi seminárnym výberom a prvákmi. Na stranu prvákov sa postavil aj otec Vladimír Sekera-Mikluš, náš nový rektor. Otec bol výdatnou posilou, seminárne esá vyhrali ledva o dva góly.

Dňa 10. októbra nastal čas prijať prvákov do seminárneho bratstva. Bohoslovecký sľub zložili počas molebenu k patrónovi seminára – blaženému hieromučeníkovi Pavlovi P. Gojdičovi. O slávnostnú večeru a sprievodný program sa postarali bratia druháci.

ÁVY DOMOVA

Hneď na ďalší deň, 11. októbra, sme vycestovali na Púť bohoslovcov na Velehrad. Témou púte bolo heslo misijného mesiaca Pokrstení a poslaní. Sobotu poobede zaznel v bazilike Akatist k Presvätej Bohorodičke, po ktorom sme sa rozišli do okolitých dedín, kde nás prichýlili miestni veriaci. V týchto dedinách sme sa v nedeľu ráno zúčastnili na bohoslužbách.

Necelý mesiac neskôr, 13. novembra, nadišiel čas obliečky bratov druhákov. Na sviatok sv. Jána Zlatoústeho dostali dvanásti bohoslovci podriasnik, vrchný odev, ktorý ich odteraz bude sprevádzať každý deň. Otec arcibiskup pripomenul nielen im, ale všetkým bohoslovcom, že sa rozhodli dobrovoľne zasvätiť celí Bohu, a preto by mali mať také vlastnosti, ako má Dobrý pastier.

Vpredvečer sviatku sv. Mikuláša sa seminaristi pripravovali na jeho príchod spolu s predstavenými modlitbou Veľkej večierne s lítiou, ktorou sa začal večerný program spojený so slávnostnou večerou. Celý program mali na starosti tretiaci, ktorí počas uplynulého týždňa sprevádzali svätého Mikuláša po rôznych sociálnych a charitných centrách a rozdávali radosť a sladkosti navôkol.

KRSTITE ICH

V mene Otca i Syna, i Svätého Ducha

Slovník biblickej teológie nám o slove krst hovorí, že etymologicky súvisí so slovami Kristus a kríž. Grécke slovo *baptismos* sa odvádza od slovesa *baptein/baptizein*, čo značí ponoriť, umyť. Teda krst je ponorenie do Krista, ponorenie do kríža alebo umytie v Kristovi. Voda ako základ krstu je znakom očistenia a života. Symbolizmus vody je veľmi častý v dejinách náboženstiev, preto nás neprekvapí, keď ho nachádzame v pohanských mystériách. No určité podobnosti s kresťanskou sviatosťou sú čisto vonkajšie a nezasahujú tú pravú hlbokú skutočnosť.

Svätý krst je základom celého kresťanského života, vstupom do života v Duchu Svätom (vitae spiritualis ianua) a bránou, ktorá otvára prístup k ostatným sviatostiam. Krstom sme oslobodení od hriechu a znovuzrodení ako Božie deti, stávame sa Kristovými údmi, sme začlenení do Cirkvi a stávame sa účastnými na jej poslaní: „Krst je sviatosťou znovuzrodenia skrze vodu a slovo.“ (KKC 1213)

Sviatosť krstu je sviatosť znovuzrodenia skrze vodu v slove, je to milosť znovuzrodenia z vody a zo Svätého Ducha. Prvá a najpotrebnejšia sviatosť, ktorou dostávame Boží život.

Ak by sme chceli len veľmi jednoducho pomenovať toto tajomstvo, tak potrebujeme použiť viacero pomenovaní. Je to **dar**, lebo sa dáva tým, ktorí predtým nič nepriniesli – pohanom, neveriacim, no predsa tým, ktorí chcú uveriť. Je to **milosť**, lebo sa udeľuje aj vinníkom – odpúšťa dedičný hriech. **Krst**, lebo hriech sa pochováva vo vode – podľa predobrazov. Zároveň je to aj **pomazanie**, lebo krst je posvätný a kráľovský – králi Starého zákona dostávali tiež pomazanie (1 Sam 16, 1 – 13). **Osvietenie**, lebo je jasom a svetlom – dáva jasnejšie poznanie a milosť porozumenia Božím pravdám. Pri krste dostávame **rúcho** – zakrýva našu pohanu, zakrýva to, čo sa odkrylo prvotným hriechom Adama a Evy, dáva človeku nové neviditeľné rúcho, o ktoré prišli (Gn 3, 7). Môžeme použiť aj označenie **kúpeľ**, lebo nás obmýva vo vodách krstu.

Nakoniec je to **pečať**, lebo je potvrdením Božej nadvlády – podobne ako Boh v Starom zákone stále potvrdzoval svoju zmluvu s Izraelom.

Pripomeňme si aspoň niektoré predobrazy krstu zo Starého aj z Nového zákona: **Vznášanie sa Božieho Ducha nad vodami** (Gn 1, 1 – 2) – *„Bože, tvoj Duch sa už na začiatku stvorenia vznášal nad vodami, a tak voda už vtedy dostala schopnosť posväcovať.“*

Potopa a Noemov koráb (1 Pt 3, 20 – 21) – *„Potopou sveta si vopred naznačil naše znovuzrodenie, keď v hlbinách jedného a toho istého živlu bol koniec nerestí a začiatok čností.“* Podobne sa aj tu končí vo vode hriech a začína sa nový život.

Prechod cez Červené more (1 Kor 10, 1 – 2). Predstavuje sa tu skutočné vyslobodenie z Egyptského otroctva, zvestuje sa oslobodenie, ktoré spôsobuje krst. Je to predobraz pokrsteného ľudu. I my, aj keď máme po krste dispozíciu i predsavzatie nehrešiť, podobne ako aj Izraeliti prikláňame sa k bôžikom, upadáme naspäť do starých hriechov a repceme voči Bohu.

Prechod cez Jordán (Joz 3, 14). Ním vyvolený Boží ľud dostáva do daru krajinu prisľúbenú Abrahámovmu potomstvu, ktorá je obrazom večného života. Tento prísľub sa napĺňa v Novom zákone.

Sedemnásobné ponorenie Námana na očistenie od malomocenstva (2 Kr 5, 14)

Predpoveď krstu u prorokov Ez 36, 25, Iz 1, 16, Iz 4, 4, Zach 13, 1

Všetky predobrazy Starého zákona majú svoje zavŕšenie v Novom zákone. Najprv je to Jánov krst v Jordáne, do ktorého to všetko ústi. Voda Jordánu však dostáva svoje posvätenie a poslanie od Krista, ktorý do nej vstúpil. Ježiš začína svoje verejné účinkovanie potom, ako sa dal pokrstiť v Jordáne. Jeho verejné účinkovanie je však akoby prípravou na zavŕšenie, na to, čo malo prísť.

Ježiš vedel, čo ho čaká v Jeruzaleme, ale znova sa zriekol seba z lásky k nám a k Cirkvi, ktorá vznikla z jeho prebodnutého boku. Krv a voda, ktoré vytiekli z jeho boku, sú základnými konštitutívnymi prvkami Cirkvi. Krv – Eucharistia a voda – sviatosť krstu. Odvtedy sa ľudia môžu narodiť z vody a z Ducha, aby mohli vojsť do Božieho kráľovstva.

Po svojom zmŕtvychvstaní Ježiš zveril apoštolom vznešené a náročné poslanie:

„Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene Otca i Syna, i Ducha Svätého.
(Mt 28, 19 – 20)

Nachádzame tu aj odpoveď na to, prečo krstu musí, resp. by mala predchádzať predkrstná príprava. Ježiš nezaložil nejaké „rýchle služby“, ktoré by poskytovali služby za poplatok, tak ako to v mnohých prípadoch ľudia od Cirkvi vyžadujú. Prejdime si tento príkaz u Matúša ešte raz. Ježiš dôrazne vyžaduje: „Choďte teda, učte všetky národy.“ Nehovorí len: „Choďte a krstite“, ale „choďte a učte“, a až potom hovorí „krstite“.

Krst od ranokresťanskej Cirkvi do Druhého vatikánskeho koncilu

Už začiatkom druhého storočia bol zavedený katechumenát, ktorý trval dva – tri roky. Išlo vlastne o prípravu na krst. Kto chcel byť kresťanom, musel sa najprv prihlásiť u svojho, respektíve vte-

dy u hociktorého biskupa. Ten mu predložil niekoľko otázok, a keď ho uznal za hodného, prijal ho do katechumenátu. Vložil na neho ruky (na znak, že skoro dostane Svätého Ducha). Označil ho krížom na čele a prsiach (aby v duchu mal učenie Ukrižovaného, t. j. veril a v srdci zachoval učenie, a žil podľa neho) a dal mu do úst posvätenú soľ, aby bol zachránený od hniloby hriechu. Odteraz sa začal nazývať katechumenom prvého stupňa (alebo ako sa v našej východnej liturgii nazýva – ohláseným). Ako taký sa dva roky učil biblické dejiny Starého i Nového zákona, Desatoro a prikázanie lásky. Katechumeni mali v chráme vyhradené miesto (ktoré zodpovedalo terajšej predsieni) a smeli byť prítomní len na začiatku liturgie a na kázni, no pred obetovaním museli opustiť chrám, lebo od prítomných sa vyžadovalo vyznanie viery a ten, kto ho nepoznal, musel odísť. Po uplynutí druhého roka sa stal katechumenom druhého stupňa (v našich liturgickým knihách pripravujúci sa na osvietenie). Boli im prednášané špeciálne katechézy počas celého obdobia štyridsaťdňového pôstu pred Paschou. Mali sa postiť a zúčastňovať na vyučovaní biskupa. Konali sa nad nimi aj nasledujúce obrady: dýchanie na katechumenov (naznačuje nasledujúce udelenie Svätého Ducha), vyháňanie zlého ducha, ovlažovanie uší a nosa (aby aj ich duchovné zmysly boli otvorené na Božie pravdy), mazanie olejom na prsiach a chrbte (naznačuje to, že ich Svätý Duch posilní niesť jarmo pre Krista).

Tam, kde to škola neumožňuje, je to na zodpovednosti rodičov a celej rodiny.

Po Kvetnej nedeli im bola ohlásená náuka o tajomstve Najsvätejšej Trojice, Apoštolské vyznanie viery a modlitba Pána (Otčenáš). V podstate všetky spomenuté modlitby i obrady sa zachovali až dodnes, len katechumenát (keďže krstíme malé deti) dostávajú pokrstené deti až v škole, a to v čase, keď už používajú rozum. Tam, kde to škola neumožňuje, je to na zodpovednosti rodičov a celej rodiny.

O to dôležitejšie je stále spoznávať svoj krst a žiť túto svätosť.

Katechumeni sa pripravovali na krst a ako postupovali v príprave, tak sa privádzali i do chrámu. Po dôkladnej príprave prijímali krst spolu s myropomazaním a Eucharistiou. Krst sa zvykol udeľovať dvakrát do roka – na Veľkú noc a na Zostúpenie Svätého Ducha.

Spomienka na vlastný krst nech nám pomôže k tomu, aby sme si denne znova odhaľovali podstatu našej viery a nášho života a aby sme uvedomelejšie a autentickejšie žili ako kresťania.

otec Marcel Pisio
špirituál GKS

Bohozjavenie

Toto je môj milovaný Syn

„... Ježiš prišiel z Galiley k Jordánu za Jánom, aby sa mu dal pokrstiť. ... Keď bol Ježiš pokrstený, hneď vystúpil z vody. Vtom sa mu otvorilo nebo a on videl Božieho Ducha, ktorý ako holubica zostupoval a prichádzal nad neho. A z neba zaznel hlas: Toto je môj milovaný Syn, v ktorom mám zaľúbenie.“ Mt 3, 13 – 17

Sviatok svätého Bohozjavenia nášho Pána, Boha a Spasiteľa Ježiša Krista slávi naša cirkev 6. januára, keď si pripomína Pánov krst v rieke Jordán, ktorý je začiatkom jeho učiteľského a spasiteľského účinkovania. Sviatok Epifánie je jedným z dvanástich veľkých sviatkov. Je oslavou zjavenia vteleného Božieho Slova. Taktiež sa pri tejto udalosti zjavil tajomne Boh vo všetkých troch osobách. Boh Otec hlasom

z neba, Ježiš – Boží Syn prijímajúci krst a Svätý Duch v podobe holubice. V minulosti sa na kresťanskom Východe slávil sviatok Bohozjavenia spoločne so sviatkom Kristovho narodenia 6. januára, kým na Západe sa Narodenie slávilo pred Bohozjavením. No postupom času sa začali tieto sviatky sláviť oddelene.

Blízkosť obidvoch sviatkov môžeme vidieť v schéme bohoslužieb, ktoré sú rovnaké. Bohozjavenie je druhým najväčším sviatkom hneď po Pasche, teda je väčším sviatkom ako Kristovo narodenie. Potvrdzujú to aj niektoré stichiry predsviatku.

Nádherne nám žiaril sviatok tvojho Narodenia, ... ale ešte viac žiari sviatok, ktorý prichádza. ... Vtedy to zvestovala hviezda mudrcom, teraz sám Otec ťa ukázal svetu. (večiereň predsviatku 2. január, stichira na stichovni, 1. stichira)

Krásne to môžeme vidieť na ikone sviatku, v ktorej centre sa nachádza postava Krista, ktorý je obkolesený vodami Jordánu, čo symbolizuje úplne ponorenie Krista do vôd. Voda je zobrazená ako tekutý hrob tvaru tmavej jaskyne, ktorá je znakom podsvetia, pekla. Sv. Ján Zlatoústy píše: *„Ponorenie a vynorenie je obrazom zostúpenia do pekiel a zmŕtvychvstania.“* Ján Krstiteľ stojí naľavo od Krista a vystiera alebo kladie ruku na jeho hlavu, aby ho ponoril do vody, jeho odev je z ťavej srsti. Kristus sa zobrazuje úplne nahý alebo má biele plátno okolo bedier. Prorok Izaiáš sa zobrazoval napravo, jeho slová spomínal Ján Krstiteľ: *„Hlas volajúceho na púšti, pripravte cestu Pánovi“* (Iz 40, 3 – Mt 3, 3). Neskôr proroka Izaiáša nahradili anjeli (zvyčajne traja – štyria), ktorí stoja na brehu a na znak úcty majú zväčša zahalené ruky.

V hornej časti ikony je symbolicky znázornené nebo ako polkruh. Z lúča, ktorý vychádza z polkruhu, smerujú tri lúče ku Kristovi, ktoré symbolizujú Najsvätejšiu Trojicu. V strede lúča je znázornená holubica (Svätý Duch) zostupujúca na Krista. Často na ikone vidno vyobrazené nebo s hviezdami a v rieke sú ryby. To symbolizuje, že Kristus posväcuje celý vesmír, všetko stvorenie. Vo vodách Jordánu sú dve postavy, ktoré alegoricky predstavujú rieky (sladké vody) a moria

(slané vody), čiže tečúce i stojaté vody. Jedna z postáv je označovaná ako Jordán. To odkazuje na skutočnosť, že Ježiš ponorením do Jordánu posväcuje všetky vody a robí ich nástrojom krstu – spásy. Postavy niekedy držia v rukách džbány, ktoré vylievajú – na znak bázne pred svojím Stvoriteľom, pred ktorým aj vody ustupujú. Niekedy je vo vode vyobrazený aj bradatý starec (démon), ktorý znázorňuje, že voda bola považovaná za prostredie smrti, kde vládla smrť, teda démoni. Prichádza však Ježiš a vody posväcuje; vstupuje do prostredia, kde vládla smrť, a robí ju nástrojom nového života.

Na niektorých ikonách je zobrazený strom alebo krík, pri ktorom je sekera. To symbolizuje hlásanie sv. Jána Krstiteľa, ktorý prichádzajúcim zástupom hovoril: *„Sekera je už priložená na korene stromov. A každý strom, ktorý neprináša dobré ovocie, vytnú a hodia do ohňa.“* (Mt 3, 10; Lk 3, 9)

Kristus nepotreboval krst, lebo sám bol bez hriechu, ale nechal sa pokrstiť kvôli nám a prijatím Jánovho krstu prijíma naše hriechy za svoje, a berie ich na seba. Jánov krst je predobrazom nášho krstu. A preto sám Boh Otec každému pri krste hovorí tie isté slová, ktoré hovorí pri krste svojho Syna v Jordáne: *„Toto je môj/moja milovaný/á syn/dcéra, v ktorom/ktorej mám zaľúbenie.“*

Spracoval Peter Koršňák
4. ročník

NAŠA BUDÚCNOSŤ

Prváci v GKS

Dovoľte mi, aby som vám predstavil bohoslovcov, ktorí tento rok nastúpili do prvého ročníka. Verím a som o tom presvedčený, že každý jeden z nich prišiel do seminára so svojou predstavou a so svojimi snami. No zároveň každý z nich prišiel s vierou, že Boh bude ich sny viesť smerom, ktorý chce on.
Verím, že čas strávený v seminárnom spoločenstve im v tom pomôže.

„Nie vy ste si mňa vyvolili, ale ja som si vyvolil vás a ustanovil som vás, aby ste šli a prinášali ovocie, a vaše ovocie aby zostávalo.“ (Jn 15, 16)

Každému z nich sme položili tieto dve otázky,
týkajúce sa ich začiatku v seminárnom spoločenstve:

1. ***Akú predstavu máš o svojom kňazstve?***
2. ***Ako tráviš svoj voľný čas v seminári?***

Ing. Róbert Baľo, Brusnica

1. Kňazstvo je služba, z ktorej vyplývajú tri povinnosti: učiť, posvätovať a spravovať. Mojou túžbou je nielen plniť tieto povinnosti, ale v prvom rade učiť sa milovať a slúžiť ľudom, ku ktorým budem poslaný. Túžim v prvom rade byť človekom, ktorý bude mať otvorené srdce pre týchto ľudí a bude tu pre nich, keď to budú potrebovať.

2. Vo svojom voľnom čase veľmi rád športujem. Ak príde príležitosť a možnosť, tak veľmi rád si idem zahrať futbal so spolubratmi. Okrem týchto športových aktivít svoj voľný čas rád trávim rozhovormi so spolubratmi a venujem sa štúdiu.

Kristián Čintala, Poša

1. Ako každodennú službu ľuďom, ktorí mi boli zverení. A to tak v duchovných, ako aj svetských veciach. Viete, nechcem byť takým kňazom, ktorý si odslúži svätú liturgiu a sviatosti, a potom sa bude venovať svojim koníčkom. Práve naopak, chcem brať túto službu, do ktorej ma Boh povoláva, veľmi zodpovedne, to znamená pomáhať ľuďom, povzbudzovať ich a radiť im, kedykoľvek to budú potrebovať, vo dne i v noci. V neposlednom rade sa chcem venovať mládeži a práci s ňou, keďže to vnímam ako veľmi potrebné.

2. Síce ho tu veľa nemáme, no snažím sa ho využívať naplno. Takže čítam duchovnú literatúru alebo sa venujem svojim spolubratom.

Rastislav Daňo, Hrabské

1. O svojom kňazstve ešte nemám ustálenú predstavu. Ale povedal by som, že by som asi chcel byť normálnym kňazom v malej dedinke, keďže som celý život vyrastal na dedine. Rád by som mal dobré vzťahy s ostatnými ľuďmi, ale aj s kňazmi v okolitých dedinkách, s ktorými by som mohol zdieľať svoje úspechy, ale aj neúspechy, s ktorými by som sa mohol poradiť vždy, keď nebudem vedieť.

2. Svoj voľný čas v seminári sa snažím vyplniť niečím aktuálnym. Napríklad keď máme čoskoro písať nejaký zápočet, tak svoj voľný čas strávim pri knižke, alebo keď som už unavený a nie je práve pokročilý čas, tak sa rád zastavím na kávu.

Dávid Chripák, Volica

1. Keďže som nastúpil do seminára veriac, že postupom času objavím, akým smerom sa mám v kňazstve uberať, teraz ešte neviem na túto otázku odpovedať. Som však otvorený všetkým možnostiam, ktoré má pre mňa Boh pripravené.

2. Najčastejšie svoj voľný čas vypĺňam rozhovormi s bratmi. Sú to krásne chvíle, často plné smiechu, radosti, chvíle, keď v seminári môžem budovať úprimné priateľstvá a cítiť tu kúsok domova. Samozrejme, nie je to vždy len o smiechu, niekedy treba zájsť aj po radu k staršiemu bratovi, ktorý má viac skúseností a praxe, čo sa týka života bohoslovca. Vďaka tomu môžem postupovať na svojej ceste hľadania.

Dominik Lizák, Tichý Potok

1. Pravdupovediac, veľmi som nerozmýšľal nad tým, čo bude, keď mi Boh dá tú milosť stať sa kňazom – pastierom jeho ovečiek. Je to veľký dar, ktorý Boh pečatí do srdca človeka, ktorého povoláva do tejto služby. Uvedomujem si, že je to zároveň aj veľká zodpovednosť. Túžim byť jeho verným sluhom, no súčasne aj sluhom ľudí, ktorých mi pošle do cesty.

2. Ak je dostatok času na oddych, snažím sa ho tráviť so spolubratmi alebo vybavujem potrebné záležitosti. Za tento čas som veľmi vďačný, pretože každý sa potrebuje nejako odreagovať, aby nabral síl do ďalších povinností, ktoré ho čakajú.

Patrik Plavnický, Orlov

1. Kňazstvo nie je niečo, čo by nás malo definovať ako osoby. Samozrejme, že to bude mojou súčasťou, ale predovšetkým by som sa mal snažiť byť dobrým človekom. To znamená byť nablízku ľuďom, vidieť ich potreby a problémy, snažiť sa ich pochopiť. Ako píše sv. Pavol v Liste Rimanom: Radujte sa s radujúcimi, plačte s plačúcimi.

2. Voľný čas je v seminári relatívny pojem. Každá voľná chvíľa tu je drahocenná a treba ju zmysluplne využiť. Okrem školy, modlitieb a iných povinností mám dvakrát do týždňa zbor, v utorok a štvrtok. Svoj voľný čas sa snažím využívať na komunikáciu s najbližšími, na cvičenie a rozvíjanie vzťahov so spolubratmi.

Marek Pribula, Prešov-Sekčov

1. Svoje kňazstvo si predstavujem ako živú vieru a lásku s Kristom. Aby som mohol zažiť jeho prítomnosť a ako služobník Božieho slova hlásať evanjelium všetkým veriacim. Predovšetkým premýšľam aj o ďalších štúdiách, v ktorých by som rozvíjal a nadobúdal nové vedomosti, ktoré by som v budúcnosti mohol odovzdávať ďalej.

2. Voľný čas sa dá využiť rôznymi spôsobmi, ja ho najradšej trávim so spolubratmi pri káve, na vychádzkach alebo pri futbale. Taktiež pri štúdiu, ale aj pri osobnej modlitbe. Keďže voľného času v seminári nie je veľa, tým viac si vážim svoj voľný čas a snažím sa ho vyplniť a vychutnať čo najlepšie.

Alex Antal, Prešov-Mesto

1. Som názoru, že pokiaľ sa čas formácie v seminári zužitkuje správne, tak potrebné základy do služby, to jest správny vzťah s Pánom a jeho Cirkvou, vzťah k ľuďom a s ľuďmi a správna intelektuálna formácia človeka urobia schopným slúžiť hocikde v Pánovej vinici. To je priorita, stať sa dobrým a verným služobníkom Pána Ježiša.

2. Voľný čas trávim najmä štúdiom na fakulte, modlitbou, so spolubratmi alebo čítaním Božieho slova, o Cirkvi, svätých, spiritualite aj o telesnom zdraví. Okrem toho ho, samozrejme, trávim aj ďalšími bytostnými záležitosťami, bez ktorých sa nedá fungovať, ako je napríklad upratovanie. Je to dobrá lekcia o hodnote času.

Adam Horňák, Košice-Staré Mesto

1. Je to dosť náročná otázka, je mnoho možností. Bol som formovaný s mládežou v našej eparchii a som taktiež absolvent animátorskej školy, práca s mladými sa mi páči a určite sa chcem venovať tejto oblasti. No dá sa pokračovať v štúdiu a dosiahnuť vyššie vzdelanie, ktoré mi bude pomáhať v neskoršej pastorácii.

2. Svoj voľný čas trávim na rôznych miestach a s rôznymi ľuďmi. Dvakrát týždenne je to na skúške Zboru sv. Romana Sladkopevca. Inokedy sa chodievam prejsť mestom a nasať atmosféru, ktorú Prešov ako mesto charakterizuje. No nesmiem zabudnúť ani na prípravu na školu, zaberá pomerne dosť času.

Marcel Ubľanský, Koromľa

1. „Len z Božej milostí som tým, čím som“ – tieto slová apoštola Pavla ma utvrdzujú v tom, že moja predstava nie je dôležitá, ale najdôležitejšie je úplne sa odovzdať do Božej vôle, do jeho milosti, lásky a neprestať mu dôverovať. Osobne mám veľkú túžbu byť medzi ľuďmi a pre ľudí.

2. V seminári som si uvedomil, aký vzácny je čas, zvlášť ten voľný, ktorého tu veľa niet, a aké dôležité je to, komu alebo čomu ten čas venujem. Myslím si, že najlepšia investícia času je budovanie vzťahov, o čo sa snažím najviac. Či už to je osobnými rozhovormi, hraním futbalu, stolného tenisu, či pri šálke kávy.

Marko Vadász, Košice-Staré Mesto

1.

V súčasnosti si svoje kňazstvo predstavujem ako pastoráciu vo farnosti, do ktorej budem poslaný, a tiež tak v duchu trocha uvažujem o ďalších štúdiách. Každopádne, všetko vkladám do rúk dobrotivého Pána a verím, že sa postará a bude viesť každý môj krok.

2.

Trávenie môjho voľného času v seminári je naozaj rôznorodé. Veľmi rád ho trávim so svojimi spolubratmi, a to pri rozhovoroch či spoločných vychádzkach. Samozrejme, nesmie chýbať ani osobná modlitba či káva, lebo ako hovorí jeden český dominikán: ,,Kávy a modlitby nie je nikdy dosť.“ Voľného času v seminári nie je veľa, ale o to viac si viem vychutnať každý moment.

Uvedenie bratov prvákov do seminárneho bratstva 10.10.2019

ROZHOVOR
Nový rektor GKS

Počas letných prázdnin sa do nášho seminára prisťahovala nová rodina – rodina otca Vladimíra Sekeru-Mikluša, nášho nového rektora. Len čo sme otca rektora spoznali my, nadišiel čas, aby ho spoznali aj naši čitatelia, a preto sme sa rozhodli položiť mu zopár otázok.

Otec rektor, mnohí z našich čitateľov vás vidia po prvýkrát. Čo by ste im o sebe povedali?

Všetkých, ktorí ste sa rozhodli stráviť pri tomto článku pár minút, pozdravujem a vyprosujem veľa Božej sily do každej žily. A čo by som povedal o sebe? Vnímam sa ako veriaci muž, ktorý vie, komu uveril. Som človekom, ktorého si Boh povolal do kňazstva, zmenil mu od základu jeho život a neustále ho premieňa počas kráčania po jeho cestách. Svoju kňazskú službu som začal vo Vranove nad Topľou ako kaplán. Trvala desať mesiacov. Pokračovala vo farnosti Čertižné v okrese Medzilaborce a trvala desať rokov. V roku 2015 ma otec arci-

biskup metropolita Ján vymenoval za správcu farnosti Abranovce a za výpomocného duchovného pre pastoráciu rodín na Sigorde. S manželkou Jankou, s ktorou sme svoji už pätnásť rokov, máme troch synov. V súčasnosti ma Boh cez poverenie Cirkvi postavil do služby rektora gréckokatolíckeho kňazského seminára.

Po pätnástich rokoch kňazskej služby ste sa opäť vrátili medzi bohoslovcov do seminára. Ako spomínate na svoj čas v seminári?

Bola to veľká zmena v mojom živote. Bol to čas plný práce na sebe. Keďže nás v seminári v tom čase bolo asi 120 a v ročníku 36, bolo nám neraz tesno, na izbe dusno, no na druhej strane aj veľmi veselo. Seminár sa tým pre mňa stal miestom, kde som mohol bližšie spoznať tých, ktorí dnes horlivo pracujú v Kristovej vinici.

Kde sa zrodila vaša túžba stať sa robotníkom Pánovej vinice?

Niekde som čítal, že v živote sú dva dôležité a zásadné momenty. Prvý, keď sa narodíš, a druhý, keď objavíš, prečo si sa narodil. Ja som odkryl svoje povolanie do kňazstva. Ono sa vo mne rodilo už odmalička. Rád som chodieval do cerkvi, spočiatku sedávajúc na schodoch na chór u nás vo Svidníku a so záľubou som sledoval zhora ľudí v chráme, ako počúvajú nášho kňaza otca Jána Karasa. Mal som vtedy asi päť rokov a celkom som tomu nerozumel, no badal som na mojich rodičoch, že keď rozprával kňaz (kázal), oni ho počúvali. Keď som ja šiel doma niečo rozprávať, niečo pre mňa veľmi dôležité, tak ma nepočúvali tak, ako som si predstavoval :). A ešte mi aj oponovali. Tak som si pomyslel: Pôjdem za farára a budú aj mňa počúvať. :) Bola to taká detská myšlienka, ktorá sa postupne, ako som rástol, menila. Postupne som z chóru zišiel dole miništrovať a neprestal som ani

na strednej škole. Stále ma to do chrámu ťahalo. Spočiatku som sa cítil potrebný, neskôr prijatý, potom som mal obdobie, keď som chodil do chrámu viac kvôli dievčatám ako Ježišovi, no prišla aj etapa môjho života, keď som odkryl, že mojím povolaním je kňazstvo. Samozrejme, prišli aj „miništrantské krízy", a vtedy ma potiahla moja babka Mária. Ona bola tá, čo ma povzbudzovala a všetko mi vysvetľovala. Príchodom otca Ľubomíra Petríka moja túžba vstúpiť do seminára ešte vzrástla. Boh stále ťahal moje srdce bližšie k sebe a ja som sa nechal ťahať, túžil som slúžiť jemu aj ľuďom.

Počas svojho pôsobenia vo farnosti Abranovce ste vypomáhali aj v Centre pre rodinu na Sigorde. Čo vám táto skúsenosť dala, najmä pre vaše súčasné poslanie?

S istotou môžem povedať, že to bolo pre mňa a moju manželku miesto rastu. Dalo mi to osobnú skúsenosť s Bohom, zažil som ľudí, ktorí úprimne hľadajú Boha. Spoznal som nových ľudí, ktorí pevne stáli v službe Bohu veľakrát na úkor seba a vlastných výhod. Máme odtiaľ pekné priateľstvá. Tiež mi to zmenilo pohľad na pastoráciu rodín v dnešnom svete, že je veľmi dôležitá. A skrze túto službu nás to bližšie spojilo aj s manželkou.

Aký bol váš pohľad na funkciu rektora, kým ste boli bohoslovcom?

Určite iný ako teraz, vtedy som si neuvedomoval vážnosť a zodpovednosť na pleciach otca Michala Kučeru, ktorý bol v tom čase rektorom. Nemal to v tejto službe ľahké, ale chápem to až teraz, keď chodím v jeho mokasínach. Preto sa asi hovorí: Nikdy nesúď nikoho, kým nechodíš v jeho topánkach.

Ako to vidíte dnes, v čom sa rokmi tento pohľad zmenil?

Pohľad sa zmenil dozrievaním v pastorácii a tiež vekom. Povedal by som, že každý dozrieva vo svojom čase.

Mysleli ste si, že sa niekedy do seminára vrátite v úlohe jedného z predstavených?

Nikdy mi takáto myšlienka nenapadla. No vždycky som túžil mať aspoň jedného bohoslovca za svoj život, odovzdať mu skúsenosti, ktoré mám. Už sa jeden aj rysoval, no po absolvovaní propedeutického ročníka spoznal, že to nie je jeho cesta. Prešlo pätnásť rokov a nič. Žiaden nasledovník. Asi moja služba nie je dostatočne efektívna. Pýtal som sa, kde robím chybu. Chytal som krízu. Potom prišiel dekrét do seminára a zrazu mi požehnal nie jedného, ale rovno 65 bohoslovcov (aj s pastoračníkmi). V živote by mi to nenapadlo, no Ježiš má niekedy aj zmysel pre humor. :)

Ako prijala vaša rodina túto zmenu, že ste sa zo dňa na deň stali otcom ďalšej necelej šesťdesiatky chlapcov v seminári?

S prekvapením – nebolo to jednoduché ani ľahké po štyroch rokoch sa znova sťahovať, ale zároveň aj s odovzdanosťou do Božej vôle.

Aké to bolo vrátiť sa po rokoch do Prešova, tentoraz s celou rodinou?

Zvláštne, pravdepodobnosť, že dostanem službu, v ktorej som, je 1: 1 000 000, tak preto zvláštne. :)

Ako rektor ste hlavou seminára. Ako by podľa vás mal vyzerať a čo by mal spĺňať ideálny bohoslovec?

Neviem, či existuje ideálny bohoslovec, :) ale ako by mal vyzerať? Mal by byť tým, kým je. Nehrať rolu bohoslovca, ale byť sám sebou. Nechať sa formovať. Nielen robiť niečo pre Krista, ale ísť za ním. Nasledovať ho. Ježiš nehľadá len uctievačov, ale učeníkov. Nielen piecť chleba pre druhých, a sám pritom nejesť. Budovať svoj charakter a cez to sa stávať dobrým človekom, lebo keď bude dobrým človekom, bude aj dobrým kňazom, ale opačne to tak nemusí vždy platiť.

Ako rád trávite voľný čas, máte nejaké koníčky?

Voľný čas, ktorý mám, sa snažím venovať rodine. Ale veľmi rád si zahrám stolný tenis. Je to super šport. Možno ho hrať v každom veku, za každého počasia, je bezkontaktný. Vediem k nemu aj svojich synov. Ich to učí samostatnosti – musia zbaliť tašku na tréning, potom zase vybaliť. Cestujú po turnajoch bez rodičov. Prináša to aj zodpovednosť vo využívaní času, kondíciu, učí ich to rutine a kopu iných vecí. Spolu hráme za mestský klub Športklub MSS Prešov aj ligové súťaže. Táto hra nás učí aj veľa o živote. Niekto raz povedal definíciu stolného tenisu, že „je to beh na 100 m, a pritom hráš šachy". Musíš byť rýchly, ale aj múdry zároveň. Tento šport sa dá hrať iba tvárou v tvár. Aj v živote musíme stáť často tvárou v tvár všetkým ľuďom. A to nás učí pokore. Učí nás tiež prijať loptičku, ktorá letí vždy z iného smeru a rôznymi falšmi, a my sa musíme správne k lopte postaviť, a prečítať falš, ktorý na nás letí. Svätý Duch sa nás snaží naučiť zachytiť to z toho smeru, ako to letí, nie ako to chceme my, ale ako to prináša situácia. Toto je aj v živote naučiť sa prijať veci tak, ako na nás letia. A napokon cieľom hry je, že bod získava ten, kto udrží loptičku čo najdlhšie na stole. Ak sa medzi nami hra skončí, voláme to hnev, že sme skončili. A to nikdy nesmieme dovoliť.

Riadite sa v živote nejakým citátom, osobným heslom?

Celoživotné motto ani heslo nemám, ale už pred pár mesiacmi ma oslovilo toto a žijem s tým až doteraz: „Ak chceš naozaj ísť za Kristom, musíš prestať chodiť za sebou." Učí ma to prechádzať ponad vlastnú víziu života.

Redakcia časopisu Prameň ďakuje otcovi Vladimírovi za rozhovor a vyprosuje mnoho Božieho požehnania do tejto služby, no taktiež veľa trpezlivosti s nami bohoslovcami :)

pripravil Richard Fučko
šéfredaktor časopisu

I NICIAČNÉ SVIATOSTI

Kúsok z katechizmu

Sviatosti – pojem, ktorý určite nie je praktizujúcim kresťanom neznámy. Možno si niektorí z vás ešte spomenú na časy, keď sa ich na hodine náboženstva učili vymenovať. Krst, birmovanie alebo myropomazanie, Eucharistia, pokánie, pomazanie chorých, posvätný stav (kňazstvo) a manželstvo. Predsa každý z nás v hĺbke srdca cíti, že vedomosť o tom, že sviatostí je sedem, a schopnosť ich vymenovať, je na takú nevyčerpateľnú tému veľmi málo. Veď ich ustanovil sám Ježiš Kristus a napriek tomu, že si to často neuvedomujeme, týkajú sa všetkých etáp a všetkých dôležitých chvíľ života kresťana. Dávajú životu viery kresťanov vznik a rast, uzdravenie a poslanie (KKC 1210). Sviatosti ako také tvoria určitý organizmus, v ktorom má každá sviatosť svoje životne dôležité miesto. V ich strede stojí eucharistia ako „sviatosť sviatostí". Tento krásny obraz organizmu nám pomáha vidieť delenie sviatostí na sviatosti uvádzania do kresťanského života (krst, myropomazanie a Eucharistia), sviatosti uzdravenia (pokánie a pomazanie chorých) a sviatosti služby spoločenstvu a poslaniu veriacich (posvätný stav a manželstvo) (KKC 1211). Väčší problém nám skôr robí pojem iniciačné. **Čo znamená iniciácia? A aké sú to tie iniciačné sviatosti?**

images.squarespace-cdn.com

stellar-visions.com

Iniciačné sviatosti, ktoré sa nazývajú aj sviatosťami uvádzania do kresťanského života, kladú základy celého života kresťana. Veriacich znovuzrodených krstom posilňuje sviatosť myropomazania a potom sa v Eucharistii živia pokrmom večného života. Týmito sviatosťami dostávajú v čoraz väčšej miere bohatstvo Božieho života a napredujú k dokonalosti lásky (KKC 1212). Slovník cudzích slov nám pre výraz iniciácia predkladá okrem iných aj krásne vysvetlenie ako *„uvedenie do tajomstva“*. A čo je tým tajomstvom, ak nie sviatosti? Veď práve naša byzantská tradícia používa pre sviatosť výraz *tajomstvo* (csl. *tajna*). Ak sa pozrieme na pôvod, výraz iniciácia je odvodený od latinského *introducere*, čo znamená vovádzať do alebo dovnútra. Predložku do v zmysle smeru môžeme vidieť aj v gréckom texte misijného rozkazu. *„Choďte teda, učte všetky národy a krstite ich v mene (gr. baptizete... eis to onoma) Otca i Syna, i Ducha Svätého“ Mt 28, 18 – 19*. Výraz *baptizete eis to onoma* by sme doslovne mohli preložiť ako *„ponárajte ich do mena“.* A aké meno má Boh? Apoštol Ján nám hovorí: *„Boh je láska“* (1 Jn 4, 8). Môžeme teda povedať, že krst je ponorením sa do lásky Najsvätejšej Trojice. Taktiež ponorenie do vody je krásny obraz pochovania starého človeka v Kristovu smrť, odkiaľ vychádza skrze vzkriesenie s Kristom ako „nové stvorenie“ (KKC 1214).

Katechizmus Katolíckej cirkvi nás učí, že sviatosť myropomazania je potrebná na dovŕšenie krstnej milosti. Veď pokrstených sviatosť myropomazania dokonalejšie spája s Cirkvou a obdarúva osobitnou silou Svätého Ducha (KKC 1285). Samotné meno kresťan, vychádzajúc z mena Krista (gr. *Christos*) znamená *pomazaný*. Ten, kto je pomazaný, dostáva vo väčšej miere účasť na poslaní Ježiša a na plnosti Svätého Ducha, aby podobne ako voňavý olej (myro) celý svoj život vydával Kristovu *ľúbeznú vôňu* (KKC 1294). Týmto pomazaním dostávame znak, ako to uvádza náš trebník, „pečať daru Svätého Ducha". Pečať bola odnepamäti označením vlastníctva, symbolom osoby a znakom jeho autority. My kresťania sme označení pečaťou Svätého Ducha, čo znamená, že úplne patríme Kristovi (KKC 1296). Pôvodne sa v celej Cirkvi slávila sviatosť myropomazania a krstu spolu, o čom svedčí aj sv. Cyprián, keď hovorí o *dvojsviatosti*. Ale pre čoraz väčší počet krstov nebolo možné, aby bol biskup prítomný na všetkých týchto sláveniach. Rímskokatolícka cirkev preto zaviedla časové oddelenie týchto sviatostí. Východ si zachoval obidve sviatosti spojené, takže myropomazanie udeľuje kňaz, ktorý krstí. Ale tiež len myrom, ktoré posvätil biskup (KKC 1290). Prax východných cirkví viac vyjadruje jednotu uvádzania do kresťanského života, na druhej strane prax latinskej Cirkvi jasnejšie vyjadruje spojenie nového kresťana s jeho biskupom, ktorý je spojivom s apoštolským pôvodom Cirkvi (KKC 1292). Čo sa týka uvádzania dospelých do kresťanského života,

je prax na východe a západe rovnaká. Začína sa ich vstupom do katechumenátu a vrcholí v jedinom slávení troch sviatostí: krstu, myropomazania a Eucharistie (KKC 1233). Ak hovoríme o prijímaní malých detí, latinská Cirkev vyžaduje pre prijatie Eucharistie vek používania rozumu. Vo východných cirkvách v jednote s Rímom *sa má udeliť čo najskôr po krste a myropomazaní, podľa noriem partikulárneho práva vlastnej cirkvi sui iuris* (CCEO kán. 697).

Eucharistia je „akoby zavŕšenie duchovného života a cieľ všetkých sviatostí" (KKC 1374).

Svätá Eucharistia završuje uvádzanie do kresťanského života, je jeho prameňom a vrcholom (KKC 1322, 1324). Spôsob Kristovej prítomnosti pod eucharistickým spôsobom je jediný svojho druhu. Povyšuje Eucharistiu nad všetky sviatosti, a preto Eucharistia je *„akoby zavŕšenie duchovného života a cieľ všetkých sviatostí"* (KKC 1374). Sám Kristus, večný veľkňaz Novej zmluvy, prostredníctvom služby kňazov prináša eucharistickú obetu. A ten istý Kristus skutočne prítomný pod spôsobmi chleba a vína je aj obeťou eucharistickej obety (KKC 1410). Sväté prijímanie Kristovho tela a jeho krvi prehlbuje zjednotenie prijímajúceho s Pánom, odpúšťa mu všedné hriechy a chráni ho pred ťažkými hriechmi. Keďže sa medzi prijímajúcim a Kristom upevňujú putá lásky, prijímanie tejto sviatosti upevňuje jednotu Cirkvi, Kristovho tajomného tela (KKC 1416). Ako píše sv. Pavol v liste Korinťanom: *„Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe."* (1 Kor 10, 17)

Michal Onderko
2. ročník

SO SVÄTÝM PO PR

MIKULÁŠOM
EŠOVE

Poddiakonát piatakov Prešovskej archieparchie 08.12.2019

Podstrihnutie seminaristov pastoračného ročnika Košickej eparchie 07.09.2019

Gréckokatolícke bohoslovecké formačné centrum v Prešove

Cieľom Gréckokatolíckeho bohoslovecké formačného centra je podporovať vzdelávanie seminaristov, kňazov, biskupov, žiakov gréckokatolíckych cirkevných škôl i laikov a rozvíjať duchovné a kultúrne hodnoty Gréckokatolíckej cirkvi, a tiež chrániť ľudské zdravie.

Nech dobrý Boh odmení požehnaním každého, kto prispeje na dobrý účel akýmkoľvek finančným darom.

Číslo účtu: *2921855774/1100*
IBAN: *SK47 1100 0000 0029 2185 5774*
Adresa: *Sládkovičova 23, 080 01 Prešov*
tel.: *+421 051/75 673 80*
fax: *+421 051/75 673 77*
e-mail: *gacajozef@gmail.com*
IČO: *42230624*
DIČ: *2023270953*
SWIFT kód: *CEKOSKBX*
Riaditeľ centra: *Mgr. Jozef Gača*

Navštívte naše webové stránky:
www.unipo.sk/pracoviska/gks
www.gojdic.sk

Nech Pán vo svojej štedrosti požehná vás i vašich blízkych za dobré dielo, ktoré ste týmto pre jeho Cirkev vykonali. Pán Boh zaplať!

Redakcia

Zodpovedný za vydanie:
Mgr. Vladimír Sekera-Mikluš
Šéfredaktor:
Richard Fučko
Grafická úprava:
Štefan Keruľ-Kmec
Redakčná rada:
Peter Korščňák, Miroslav Baran, Michal Onderko
Jazyková korektúra:
PhDr. Adriana Matoľáková, PhD.
Foto:
Ján Maras, Kamil Oravec, Marek Pribula, Byzantinos
Adresa redakcie:
Sládkovičova 23, 080 01 Prešov
www.gojdic.sk,
www.unipo.sk/pracoviska/gks

Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu článkov.

Vydané: december 2019, ročník XXV, akademický rok 2019/2020

ISSN 2454-0447

Reklamy

www.facebook.com/vladykamilanodpoveda
www.vladykoveodpovede.sk

Základným poslaním **televízie Logos** je prinášať dnešnému človeku Krista.

Gréckokatolícky magazín
– každý utorok vo večerných hodinách v televízii Lux

Časoslov greckokatolíka
– aplikácia *Časoslov* má slúžiť veriacim ako sprievodca modlitbou alebo digitálna modlitebná knižka
www.casoslov.app

Gréckokatolícky kňazský seminár na púti seminaristov vo Velehrade 2019